

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om avträdelsestöd till lantbruksföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare ändras så att giltighetstiden för avträdelsestödssystemet förlängs att omfatta åren 2000—2002. Enligt gällande stadgandena kan avträdelsestöd beviljas lantbruksföretagare som under åren 1995—1999 varaktigt avstår från att bedriva jordbruk.

Under åren 2000—2002 begränsas avträdelsestödssystemet att gälla generationsväxlingar och överlåtelser av tillskottsmark där äganderätten till åkrarna övergår. Utarrendering av åker, förbindelse om nedläggning av jordbruksproduktion eller överlåtelse för andra ändamål än jordbruk ger inte längre rätt till avträdelsestöd. Rätt till avträdelsestöd har vid sidan av odlare även sådana idkare av renhushållning som avstår från ren-

hushållningen genom ett generationsskifte eller genom att överlåta renarna som tillskottsrenar.

De kostnader som orsakas av att avträdelsestödssystemet fortsätter under åren 2000—2002 finansieras helt med nationella medel. I propositionen har beaktats gemenskapens riktlinjer gällande beviljande av statsunderstöd inom jordbruket, vilka som bäst behandlas av Europeiska gemenskapernas kommission. Propositionen tillställs kommissionen för godkännande.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2000 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

EG:s lagstiftning

Ända till utgången av år 1999 stadgas om förtidspensioneringstöd för lantbruksföretagare i rådets förordning (EEG) nr 2079/92 om gemenskapens stödordning för förtidspensionering från jordbruk. Med hjälp av systemet strävar man efter att trygga utkomsten för de äldre personer som upphör med jordbruket samt att främja att de efterträds av unga odlare. Jordbruksjord kan också överföras att användas för andra ändamål, om det inte är ändamålsenligt att den kvarstår i odlingsbruk.

Gemenskapens stadgandena gällande systemet för förtidspensionering från jordbruk ändras från ingången av år 2000. Rådets förordning från år 1992 har upphävts genom rådets förordning (EG) nr 1257/1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till landsbygdens utveckling (nedan EG:s landsbygdsutvecklingsförordning), där ingår också bestämmelserna om förtidspension. Enligt övergångsbestämmelserna tillämpas den upphävda förordningen fortfarande på åtgärder som kommissionen med stöd av den har godkänt före den 1 januari 2000.

I EG:s landsbygdsutvecklingsförordning fastställs ramarna för gemenskapens stöd till en hållbar landsbygdsutveckling. Dylika åtgärder för landsbygdsutveckling är vid sidan

av förtidspensionen bland annat stöd till mindre gynnade områden, miljöstöd, gårdsbruksinvesteringssöd, startstöd till unga jordbrukare, stöd för åtgärder inom skogsbruket samt stöd till projekt för landsbygdsutveckling.

Enligt EG:s landsbygdsutvecklingsförordning strävar man efter att med hjälp av stödet till förtidspensionering trygga inkomsten för äldre jordbrukare som bestämmer sig för att sluta bedriva jordbruk samt att främja att de efterföljs av andra jordbrukare som kan förbättra de kvarvarande gårdsbruksenheter ekonomiska livskraft. Det är möjligt att styra jordbruksmarken till andra ändamål än jordbruk, om användningen av åkern för jordbruksändamål inte uppfyller de krav som ställs på livskraftigheten.

Jordbrukare som fyllt 55 år och som bedrivit jordbruk under de 10 föregående åren och helt och hållet upphör att bedriva jordbruk kommersiellt kan omfattas av förtidspensionssystemet för jordbruket. Personer som uppnått allmän pensionsålder kan inte längre omfattas av systemet. Utöver egentliga jordbrukare kan också lantarbetare omfattas av förtidspensionssystemen. Något liknande krav som det nuvarande om att bedriva jordbruk som huvudsyssla ingår inte i EG:s landsbygdsutvecklingsförordningen.

Den som övertar jordbruket skall ha tillräcklig yrkeskunskap och åta sig att bedriva jordbruk på gården under minst fem år. Den ekonomiska livskraften på förvärvarens gård måste förbättras inom en viss tid, med särskilt beaktande av förvärvarens yrkeskicklighet och yrkeskunskap, gårdens areal samt arbetsvolymen och inkomstnivån med ifrågasvarande produktionsinriktning inom berörda region.

Villkoren gällande avträdelsetöd skall uppfyllas under hela den tid avträderen får stöd till förtidspension. Om en medlemsstat betalar sedvanlig ålderspension till avträderen beviljas stödet till förtidspension som ett tillägg till denna med beaktande av den nationella ålderspensionens belopp. Ett stöd till förtidspension som verkställs i form av ett EG-medfinansierat stöd skall ingå i den plan för landsbygdsutveckling som görs för sju år, dvs för åren 2000—2006.

Om stödet till förtidspension däremot helt och hållet genomförs med nationella medel tillämpas på det stadgandena om statsstöd i artikel 87 i fördraget om upprättandet. Vid granskning av systemet tillämpar kommissio-

nen på det gemenskapens riktlinjer för beviljande av statsunderstöd inom jordbruket, vilka avses att träda i kraft från ingången av år 2000. Enligt dem förhåller sig kommissionen positivt till stödsystem, där avsikten är att uppmuntra äldre jordbrukare att avstå från jordbruksproduktion. Ett ibruktage av ett dylikt statsunderstödsystem förutsätter dock kommissionens godkännande och systemet bör t.ex. i fråga om åldersgränserna för avträderen följa sådana grundprinciper som motsvarar principerna i det system som medfinansieras av gemenskapen.

Nationella lagstiftning

Lantbruksföretagarna har med hjälp av det gällande, tidsbundna avträdelsetödssystemet möjlighet att avstå från att bedriva jordbruk, om avträdelsetöden sker senast under år 1999. Det nuvarande avträdelsetödet baserar sig på rådets förordning från år 1992.

På det nationella planet har systemet verkställts genom lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994) och förordningen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1583/1994). Redan före detta, från år 1974, har Finland haft nationella avträdelsetödssystem för jordbruket, vars mål i hög grad har överensstämmt med målen för avträdelsetödet.

Enligt avträdelsetöds lagstiftningen kan nedläggningen av jordbruket ske genom att överlåta eller arrendera ut åkrarna till en yngre odlare genom ett generationsskifte eller i form av överlåtelse som tillskottsområde. Om en lämplig person som fortsätter med jordbruket inte står att finna kan åkrarna överlåtas för andra ändamål än jordbruk eller lämnas obrukade. En förbindelse om att lämna åkrarna obrukade begränsar åkeröverlåtelser och förpliktar avträderen att sköta eller beskoga åkrarna.

Rätt till avträdelsetöd har en lantbruksföretagare i åldern 55—64 år som bedrivit jordbruk som huvudsyssla de tio sista åren före avträdelsetöden. En lantbruksföretagare som enbart bedrivit renhushållning och inte besitter lägenhet som innefattar åker har ingen rätt till avträdelsetöd. Förvärvaren skall förbinda sig att odla lägenheten så länge som avträdelsetöd betalas, likväl under minst fem år. Vid sidan av annat skall han också förbinda sig att bedriva jordbruk som huvudsyssla under en tid av fem år.

1.2 Praxis

Vid anslutningen till Europeiska unionen år 1995 tog Finland i bruk gemenskapens förtidspensionssystem. Den 16 juni 1995 godkände Europeiska gemenskapernas kommission avträdelsestödsprogrammet för jordbruket i Finland.

Under åren 1995—1998 har totalt 3 857 gårdar omfattats av avträdelsestödsprogrammet. På 58 procent av gårdarna har avträdelser skett genom överlåtelse av åkrarna som tillskottsmark till odlare i grannskapet. Generationsväxling har skett på 32 procent av gårdarna. Överlåtelseerna som tillskottsmark och generationsväxlingarna har i de flesta fall genomförts på basis av långvariga arrendekontrakt. På 10 procent av de gårdar som varit föremål för avträdelser har nedläggningen av jordbruket skett genom en förbindelse om att lämna åkern obrukad. Överlåtelser för andra ändamål än jordbruk har inte alls skett.

Avträdelsestödet är en personlig förmån, dvs det beviljas vardera maken separat såvida villkoren för stöd uppfylls. Under åren 1995—1998 har totalt 5 129 odlare börjat få avträdelsestöd. Ett avträdelsestöd som började 1998 var för en avträdare i genomsnitt 3 495 mark per månad. Betalningen av stödet pågår från avträdelsetidpunkten till dess mottagaren uppnår normal pensionsålder, dvs fyller 65 år. Vid utgången av 1998 betalades avträdelsestöd till sammanlagt 4 777 stödmottagare.

De utgifter avträdelsestödsprogrammet orsakade staten 1998 uppgick till 178,4 miljoner mark medan pensionsanstaltens kostnader för förvaltningsutgifterna var 7,5 miljoner mark. EU finansierade ungefär 38 procent av utgifterna för avträdelsestödet. Eftersom de beviljade avträdelsestöden fortgår tills avträdaren fyller 65 år kommer det nuvarande avträdelsestödsprogrammet, som gäller avträdelseåren 1995—1999, att orsaka kostnader ända fram till 2010-talet.

Systemen för förtidspensionering från jordbruk i vissa andra EU-medlemsländer

Ett system för förtidspensionering från jordbruk i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2079/92 har förutom i Finland också tagits i bruk i Belgien, Spanien, Irland, Italien, Grekland, Portugal, Frankrike

och Danmark. Den nuvarande programperioden upphör senast vid utgången av 1999.

Basvillkoren i de nationella tillämpningarna av systemen har i mycket varit likadana, eftersom rådets förordning bestämmer vissa ramar, inom vilka det är möjligt att få medfinansiering från gemenskapen. Att bedriva jordbruk som huvudsyssla har bl.a. varit ett dylikt ovillkorligt krav.

När det gäller detaljerna har systemen i viss mån avvikit från varandra. Det beror framför allt på skillnaderna i jordbrukets struktur men också på skillnaderna i det allmänna pensionssystemet i de olika EU-länderna. I merparten av länderna bestäms förtidspensionen direkt utgående från antalet åkerhektar. På samma sätt som i Finland har man också i Belgien kopplat fastställandet av förtidspensionens storlek till det egentliga pensionssystemet för lantbruksföretagare.

En bild av intensiteten i användningen av det nuvarande förtidspensionssystemet ger gemenskapens finansieringsandel enligt den senaste räkenskapsperioden 16.10.1997—15.10.1998 för EU:s Utvecklings- och garantifond för jordbruket. I jämförelsen måste likväl beaktas att gemenskapens medfinansieringsprocent av totalkostnaderna varierar regionvis. Gemenskapens finansieringsutgifter för förtidspensionerna var störst i Frankrike, där de uppgick till 72,1 miljoner euro, och i Irland, där de var 62,5 miljoner euro. När det gäller de andra länderna blev gemenskapens andel av finansieringen av förtidspensionssystemet väsentligt mindre. I Grekland var den t.ex. 30,6 miljoner euro, i Spanien 20,1 miljoner euro och i Finland 10,7 miljoner euro. I de övriga länder som inte nämns ovan blev finansieringsandelen betydligt under 10 miljoner euro.

Eftersom gemenskapens bestämmelser om förtidspensionssystemet ändras från ingången av år 2000 finns det inte ännu tillgång till uppgifter om innehållet i de övriga medlemsländernas planer för landsbygden till den del som gäller förtidspensionen.

1.3. Bedömning av nuläget

Under den tid det nuvarande avträdelsestödsprogrammet har funnits har gårdarnas medelareal i Finland ökat från 20 till 24 hektar, dvs med 20 procent. När det gäller de gårdar som omfattats av avträdelsestödsprogrammet har utvidgningsgraden i medeltal

varit cirka 35 procent. I hektar innebär det att den genomsnittliga åkerarealen per lägenhet vid ett generationsskifte har ökat från 27,3 till 37 hektar av den orsaken att förvärvaren från tidigare har haft åker i sin besittning eller har utvidgat gården efter generationsväxlingen. Vid överlåtelse som tillskottsmark har den genomsnittliga åkerarealen på den mottagande lägenheten ökat från 41,4 till 55,6 hektar på grund av anskaffningen av tillskottsmark. Avträdelsestödsprogrammet har haft en betydande inverkan på ökningsen av gårdarnas storlek.

På de gårdar som omfattats av avträdelsestödsystemet har jordbruket övergått till en klart yngre åldersklass, även om medelåldern för alla lantbruksföretagare under 65 år som bedriver jordbruk under åren 1995—1998 har stigit med cirka ett år, från 44,8 till 45,9 år. Då avträdarna 1998 i genomsnitt var 56,9 år var medelåldern för generationsväxlingsförvärvarna 28,9 år och för de jordbrukare som skaffat tillskottsmark 38 år.

Under åren 1995—1998 har antalet gårdar som innefattar åker inalles minskat med cirka 19 procent. Vid utgången av 1998 omfattades 73 174 lägenheter som innefattade åker av i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969, LFOPL) avsedd försäkring. Då totalarealen odlad åkermark samtidigt inte har minskat är minskningen av antalet lägenheter ett bevis på att de minsta lägenheterna i allmänhet övergått som tillskottsmark till grannlägenheterna. Antalet egentliga generationsväxlingar har förblivit blygsamt. Inom ramen för avträdelsestödsystemet skedde en generationsväxling på knappt 400 gårdar per år, medan motsvarande antal inom ramen för generationsväxlingspensionssystemet på 1980-talet var i genomsnitt 1500—2000 lägenheter per år.

Utredningarna om strukturutvecklingen i jordbruket visar att medelstorleken för gårdsbruksenheter i Finland med beaktande av produktionsinriktningen fortfarande är liten. Det leder i sin tur till svag lönsamhet inom jordbruket. En förnygring av ålderstrukturen bland jordbrukarna skulle vid sidan av en ökning av gårdarnas storlek främja strukturutvecklingen i jordbruket. Unga, yrkesskickliga jordbrukare har goda förutsättningar att utveckla sin lantbruksföretagsverksamhet.

De strukturella problemen inom renhushållningen kan jämföras med problemen

inom övrigt jordbruk. De idkare av yrkesmässig renhushållning som är LFOPL-försäkrade hade i genomsnitt en renbesättning på 83 renar i utgången av år 1998. Medelåldern för dessa idkare av renhushållning är 44,6 år. Totalt fanns det 1 536 LFOPL-försäkrade idkare av renhushållning. Enligt renförteckningen 1998/99 fanns det allt som allt 6 129 idkare av renhushållning. Under 1990-talet har antalet nya idkare av renhushållning som inlett sin verksamhet och börjat omfattas av LFOPL-försäkringen märkbart minskat. År 1993 var antalet nyetablerade idkare av renhushållning 137, år 1998 var de blott 26.

Ett främjande av strukturutvecklingen i jordbruket förutsätter att man stöder verksamheten för nya personer som etablerar sig i jordbrukaryrket liksom även verksamheten för de lantbruksföretagare som utvecklar sin verksamhet. Med avseende på strukturutvecklingen är det dock lika väsentligt att en skälig utkomst tryggas för den avgående generationen. I övriga fall uppskjuts överlåtandet av jordbruket för det mesta tills den åldrande jordbrukaren uppnår normal pensionsålder. Att låta avträdelsestödsystemet fortgå är därför fortfarande nödvändigt för att främja strukturutvecklingen i jordbruket och trygga de åldrande avträdarnas utkomst.

Då avträdelsestödsystemet fortgår är det med tanke på strukturutvecklingen i jordbruket viktigast att främja generationsskiften och öka gårdarnas storlek genom tillskottsmarksköp. Då man av finansieringsskäl är tvungen att begränsa avträdelsestödsystemet i jämförelse med det nuvarande systemet måste förenämnda avträdelsesätt därför ges prioritet.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål och medel för att uppnå dem

Att förbättra jordbrukets struktur är det centrala målet för att trygga landsbygdens livskraftighet. Jordbrukets struktur kan förbättras genom att öka gårdarnas storlek och uppmuntra äldre jordbrukare att överlåta jordbruket till yngre jordbrukare som har förutsättningar att förbättra gårdens livskraftighet. Att etablera dylika unga, yrkesskickliga personer i jordbrukaryrket är en av grundförutsättningarna för en utveckling av jord-

bruket. Inom renhushållningen förekommer likartade strukturutvecklingsbehov som inom jordbruket.

För att nå dessa mål föreslås att avträdelstödssystemet för lantbruksföretagare fortsätter även från och med år 2000. Genom avträdelstödet tryggas utkomsten för de åldrande lantbruksföretagare som avstår från jordbruket före den normala pensionsåldern. På samma gång stöds unga förvärvare. Overtagandet av jordbruket tidigareläggs i och med att man gör det lättare för den äldre generationen att avstå från jordbruket. Då det blir utbud på tillskottsmark förbättras förutsättningarna att bedriva ett lönsamt jordbruk på de kvarvarande lägenheterna.

Med anledning av förenämnda föreslås att avträdelstödssystemet fortsätter. Rätten till avträdelstöd föreslås att utsträckas även till idkare av renhushållning. För att begränsa de kostnader systemet ger upphov till föreslås att fortgående av systemet angår bara avträdelser som sker under åren 2000—2002. Det gäller dessutom endast generationsväxlings- och tillskottsmarksöverlåtelser som verkställs genom överlåtelse av äganderätten. För att främja strukturutvecklingen i jordbruket bibehålls de nuva åldersgränserna för avträdare i detta skede. När det gäller generationsväxlingsöverlåtelser föreslås att åldersgränsen för förvärvaren sänks från 45 till 40 år. I sig föreligger nog motiveringar till att fortsätta systemet även för en längre period. Under år 2002 bör eventuella ändringsbehov utredas, t.ex. beträffande en höjning av åldersgränsen för avträdaren, såvida systemet fortgår under åren 2003—2006. Som grund för beslutsfattandet bör Lantbruksföretagarnas pensionanstalt årligen utreda hur avträdelstödssystemet har verkställts och hur ändringarna har inverkat på strukturutvecklingen i jordbruket i de olika delarna av landet.

Avträdelstödssystemet för åren 2000—2002 verkställs i sin helhet med nationella medel. Finland har tillställt kommissionen ett förslag till i EG:s landsbygdsutvecklingsförordningen avsedd horisontalplan gällande hela fastlandet för utveckling av landsbygden för åren 2000—2006. I planen ingår inget förtidspensionssystem.

2.2. De viktigaste förslagen

Villkor som gäller avträdaren

En lantbruksföretagare i åldern 55—64 år som under perioden 2000—2002 varaktigt avstår från att bedriva jordbruk har rätt till avträdelstöd. Akta make kan avstå från jordbruket redan vid 50 års ålder, men betalningen av stödet börjar även för honom först vid fyllda 55 år.

Ett villkor för avträdelstöd är bland annat att avträdaren har bedrivit jordbruk under de tio sista åren före avträdelsten. Bedrivande av jordbruk som huvudsyssla, där man i fråga om inkomster och disponering av arbetstiden jämför jordbruket, kompletterande verksamheter och verksamheter ytterom gården i förhållande till varandra, förutsätts inte längre. Andringen motsvarar den ändring i gemenskapens bestämmelser, som åsyftar att också stöda jordbruk som bedrivs på deltid.

Ett nytt villkor för avträdelstöd i jämförelse med nuläget är att avträdaren måste ha varit försäkrad med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare under åtminstone de fem sista åren före avträdelsten. Syftet med detta tilläggsvillkor är att ett bedrivande av jordbruk i liten skala, som närmast haft karaktären av hobbyjordbruk, lämnas utanför rätten till avträdelstöd. Betalningen av avträdelstödet kopplas dessutom till beloppet av de förvärvsinkomster som erhålls av annat förvärvsarbete så att det efter avträdelsten i praktiken är möjligt att fortsätta bara med ett mycket blygsamt förvärvsarbete.

Berättigade till avträdelstöd är utöver jordbrukare också sådana renägare som bedriver renhushållning och som uppfyller de övriga villkoren för avträdelstöd. Bedrivande av renhushållning räknas som jordbruk.

Villkor som gäller förvärvaren

En avträdelse under åren 2000—2002 kan endast ske genom en generationsväxlings- eller tillskottsmarksöverlåtelse, där äganderätten övergår till förvärvaren. En avträdelse genom ett arrendekontrakt, en förbindelse

om nedläggning av jordbruksproduktion eller genom överlåtelse för andra ändamål än jordbruk berättigar inte till avträdelsestöd.

Vid en generationsväxling skall förvärvaren vara under 40 år, vilket motsvarar åldersgränsen för startstöd till unga odlare. Även för övrigt motsvarar de villkor som gäller förvärvaren i huvudsak villkoren för startstöd till unga odlare. Förvärvaren skall ha tillräcklig yrkeskompetens och han bör visa att gården är ekonomiskt livskraftig liksom även att den uppfyller de krav som gäller miljö, hygien och djurens välfärd. Dessutom skall förvärvaren förbinda sig att odla den gård avträdelsetiden gäller under den tid avträdelsestöd betalas, likväl under minst fem år. Bedrivande av jordbruk som huvudsyssla krävs inte längre, detta krävs ju inte heller av avträdelsetiden. Ett villkor för avträdelsetiden är dock att förvärvaren enligt uppskattning vid avträdelsetidpunkten inte har betydande inkomster av varaktig karaktär ytterom gårdsbruket jämte därtill hörande kompletterande verksamheter. Närmare föreskrifter om maximibiinkomstgränsen och bestämmande av inkomsterna utfärdas genom förordning. Avsikten är inte att begränsa anskaffningen av sådana biinkomster som är nödvändiga som stöd för verksamheten på gården.

Vid överlåtelse som tillskottsmark är åldersgränsen för förvärvaren 55 år. Förvärvaren skall ha i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd obligatorisk försäkring som idkare av gårdsbruk. Han skall förbinda sig att odla den gård avträdelsetidens gäller under den tid avträdelsetiden betalas, likväl under minst fem år. Det krävs inte heller av honom någon förbindelse om att bedriva jordbruk som huvudsyssla. De åkrar som är föremål för avträdelsetiden kan också i delar övergå som tillskottsmark till flera olika gårdar i grannskapet. För att överlåtelsen skall ha betydelse med avseende på en förbättring av den mottagande gårdens lönsamhet förutsätts att den areal som överläts omfattar minst 2 hektar.

Villkor som motsvarar förenämnda villkor angående odlarförvärvare gäller även för en förvärvare som bedriver renhushållning.

Ansökan om avträdelsetöd, dess belopp och betalningen av det

Villkorligt beslut om avträdelsetöd skall alltid sökas före den slutliga avträdelsetiden.

Detta beror på gemenskapens riktlinjer för statsunderstöd som beviljas inom jordbruket och som avses att träda i kraft från ingången av 2000. Enligt dem får stöd inte beviljas för åtgärder som vidtagits innan stödsökanden har tillställts den behöriga myndigheten.

Avträdelsetödet består på samma sätt som nu av ett grundbelopp och en kompletteringsdel som betalas månatligen. Till storleken motsvarar stödet den invalidpension personen skulle erhålla om han skulle bli arbetsoförmögen vid avträdelsetidpunkten.

Avträdelsetöd betalas fortsättningsvis från avträdelsetiden fram till den normala pensionsåldern, dvs fram till 65-årsdagen. Eftersom det inte krävs att avträdelsetiden bedrivit jordbruk som huvudsyssla före avträdelsetiden, begränsas hans möjligheter att fortsätta med annan förvärvsverksamhet under den tid avträdelsetöd betalas mera än vad nu är fallet. Betalningen av avträdelsetödet avbryts om avträdelsetiden inleder ett förvärvsarbete, där inkomsten överstiger 2 368 mk per månad (index för 1999). Gränsen är densamma som gäller för en arbetslöshetspension. I detta nu bestäms den övre gränsen för förvärvsinkomster under den tid avträdelsetöd betalas i enlighet med den tidigare biinkomstnivån, utöver vilken man dessutom kunnat skaffa förvärvsinkomster till det belopp som anges ovan. Även denna ändring gäller bara nya avträdelsetiden, där avträdelsetiden sker under år 2000 eller senare.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Verkningar för statsekonomin

Kostnaderna för avträdelsetödet betalas i sin helhet av statens medel, dvs från momentet 30.13.47 i budgeten. Avsikten är att de indexeringsmedel som årligen erhålls av EU i huvudsak anslås till kompensationsbidragets EU-andel, varvid man på motsvarande sätt behöver mindre anslag för kompensationsbidragets nationella del. De sparade anslagen kan då anslås till betalning av utgifterna för avträdelsetödet. Avträdelsetöd betalas på grundval av de avträdelsetiderna som sker under åren 2000—2002. Då kostnaderna uppskattades har antagits att 700 gårdar omfattas av systemet år 2000, 800 gårdar år 2001 och 900 gårdar år 2002. Av des-

sa gårdar är antalet renhushållningslägenheter uppskattningsvis knappt 50 per år.

De avträdelser som sker under åren 2000—2002 uppskattas förorsaka kostnader som följer:

år	milj.mk
2000	22
2001	67
2002	117
2003	142
2004	139
2005	133
2006	124
2007 och därefter	442
totalt	1 186

Kostnaderna har uppskattats i 1999 års nivå med tillhjälp av index enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

I tabellen har uppskattats enbart de utgifter för avträdelsestöd som en fortsättning på avträdelsestödssystemet under åren 2000—2002 orsakar. Att systemet fortgår medför dessutom för staten en årlig förvaltningsutgift på uppskattningsvis 2—5 milj. mark. De kostnader som orsakas av de avträdelser som skett under åren 1995—1999 ingår inte i tabellen ovan.

Då kostnaderna uppskattats har som minskande faktor inte beaktats att utan detta avträdelsestödssystem skulle en del av avträdnarna t.ex. börja få individuell förtidspension eller invalidpension. På motsvarande sätt leder avträdelsestödssystemet till en ökning av statens utgifter i och med att avträdnarna efter avträdelsen inte betalar i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd försäkringspremie, men i ålderspensionen beaktas också tiden från avträdelsen fram till den normala pensionsåldern som en tid under vilken pensionen tillväxer. Ett heffektivt familjepensionsskydd efter en avträdnare kvarstår likaså. Då samverkan mellan förenämnda faktorer uppskattas kan det antas att de statsutgiftsminskande faktorerna sannolikt har en något större inverkan.

Verkningar för enskild företagsverksamhet

Från en enskild lantbruksföretagares synpunkt ger avträdelsestödet en utkomst som ligger på samma nivå som den pension han skulle få om han skulle bli arbetsoförmögen vid avträdelsetidpunkten. År 1999 är det ge-

nomsnittliga avträdelsestödet 3 520 mk/mån. Betalningen av stödet fortgår i regel fram till den normala pensionsåldern. Avträdelsestödet är en personlig förmån och den betalas separat till envar avträdnare på gården. Eftersom båda makarna har försäkrats som lantbruksföretagare på cirka hälften av gårdarna är avträdelsestödet per gård i medeltal 5 020 mk/mån.

Vid generationsväxlingar som genomförs i enlighet med förslaget har förvärvaren i allmänhet möjlighet att på skäliga villkor få gårdsbruksenheten i sin ägo, eftersom säljarens utkomst tryggas genom avträdelsestödet. På samma sätt är det tack vare avträdnarnas möjlighet till avträdelsestöd lättare att förbättra gårdens livskraftighet genom att skaffa tillskottsmark, vilket sålunda främjar gårdsbruksenheterens strukturutveckling och ekonomiska verksamhetsförutsättningar.

Genom att slopa möjligheten att avträda genom utarrendering kan man försvåra en ökning av gårdsstorleken när det gäller gårdar som inte har möjlighet att binda kapital till anskaffning av tillskottsåker. Detta antas gälla speciellt unga odlare. Det är möjligt att ökningen av den genomsnittliga gårdsstorleken börjar ske långsammare, eftersom en majoritet av tillskottsmarksöverlåtelseerna i detta nu sker genom arrenden. Den omständigheten att arrenden lämnas utanför avträdelsestödsprogrammet återspeglas väl bara i de äldre odlarnas vilighet att arrendera ut åker, eftersom avträdelsestödet är ett beaktansvärt alternativ för dem.

A andra sidan vill också många unga odlare stabilisera sin jordbruksverksamhet på ägarbasis eftersom man anser att ett ägande skapar stabilare grund för en utveckling av gårdsbruksenheten. För att trygga kontinuiteten är detta speciellt viktigt för sådana unga odlare som överväger betydande investeringar i framtiden.

3.2. Miljökonsekvenser

Gemenskapens bestämmelser om landsbygdens utveckling fäster speciell uppmärksamhet vid miljösynpunkter. Avträdelsestödsordningen har en betydande miljömässig inverkan i egenskap av upprätthållare av en bebodd och livskraftig landsbygd. Med hjälp av den övergår jordbruket till yngre, yrkesskickliga personer som utvecklar

sina gårdar. Att renhushållning inkluderas i avträdelsestödslagstiftningen bidrar till att bosättningen kvarstår även i de nordligaste delarna av landet.

I situationer där en generationsväxling sker på gården förutsätts att gården uppfyller de krav som gäller miljö, hygien och djurens välfärd. I renhushållningen skall miljösynpunkter beaktas redan med stöd av renskötselagen (848/1990).

3.3. Verknningar i fråga om social och regional jämlikhet

Det föreslagna systemet behandlar de avträdande personerna jämlikt. Samma villkor gäller för såväl män som kvinnor som är avträdare. Genom systemet främjas att män och kvinnor såsom förvärvare har likadana möjligheter att börja bedriva jordbruk och utveckla sitt företag. Enligt förslaget ställs samma villkor på en person som blir förvärvare, oberoende av kön. Dessutom är det möjligt för makar att skaffa gården eller tillskottsmarken gemensamt fastän bara den ena av dem uppfyller villkoren för en förvärvare. I praktiken tryggar detta ställningen för den av makarna som antingen på heltid eller sporadiskt arbetar ytterom gården. Oftast är denna make en kvinna.

Den gällande lagen innehåller möjlighet att avträda genom att lämna åkrarna obrukade. Det är möjligt att ett slopande av detta alternativ till avträdelsetät kan försvåra avträdelsemöjligheterna speciellt i östra och norra Finland i sådana områden, där det inte finns förvärvare som tar över jordbruket och inte heller efterfrågan på tillskottsmark. Att utsluta detta alternativ kan sålunda leda till regional ojämlikhet och till problem i synnerhet i de mest avlägsna delarna av landet. Det är likväl svårt att kvantitativt visa vilken inverkan en inskränkning av avträdelsetalternativen har med beaktande av övriga faktorer som inverkar på den regionala utvecklingen.

3.4. Verknningar i fråga om organisation och personal

På samma sätt som förut svarar Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt tillsammans med landsbygdsnäringsmyndigheterna för verkställigheten av avträdelsestödssystemet. Ny remissinstans är Renbeteslagsföreningen i fall som gäller renägare.

4. Beredningen av propositionen

En inofficiell arbetsgrupp under jord- och skogsbruksministeriets ledning utarbetade ett utkast till ett EU-medfinansierat avträdelsestödssystem för åren 2000—2006. Den 5 augusti 1999 fattade statsrådet likväl ett beslut om Finlands förslag till i landsbygdsutvecklingsförordningen avsedd horisontalplan gällande fastlandet för utveckling av landsbygden på så sätt att inget förtidspensinsstöd ingick däri. Då beslutet fattades konstaterade statsrådet att möjligheterna att införa ett avträdelsestödssystem utreds separat under år 1999.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 30 augusti 1999 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utreda alternativen till och finansieringsmöjligheterna för införande av ett avträdelsestödssystem för jordbruk och renhushållning samt att ge nödvändiga förslag. Arbetsgruppen för avträdelsestöd för jordbruk och renhushållning överlämnade den 29 september 1999 sin enhälliga promemoria till jord- och skogsbruksministeriet (JSM 1999:18). Arbetsgruppen utredde de jordbruks- och socialpolitiska målen för avträdelsestödet och konstaterade att en fortsättning på avträdelsestödssystemet är nödvändig. Arbetsgruppen utredde alternativen till i vilken form avträdelsestödet kan fortgå så att kostnaderna för det blir klart lägre än i det ursprungliga programutkastet för åren 2000—2006, men att systemet likväl så väl som möjligt uppnår de mål som uppställts för det. Arbetsgruppen föreslog att avträdelsestödssystemet med beaktande av finansieringsmöjligheterna i det första skedet fortsätter under åren 2000—2002 så att enbart generationsväxlingar och överlåtelser som tillskottsmark ger rätt till stöd. Avträdelset ska ske genom överlåtelse av äganderätten.

Det finanspolitiska ministerutskottet förordade den 13 oktober 1999 att avträdelsestödssystemet fortgår under åren 2000—2002 utgående från arbetsgruppens förslag samt att de kostnader som en fortsättning på avträdelsestödssystemet under åren 2000—2002 ger upphov till i sin helhet finansieras med nationella medel.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med arbetsgruppens förslag av den 29 september 1999 och det finanspolitiska ministerutskottets utlåtande. I arbetet har utnyttjats det programutkast som utformats

av en inofficiell arbetsgrupp, där landskapet Åland också var representerat. Förhandlingar om programutkastet fördes med Sametinget. Vid beredningen av förslaget har finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund, Renbeteslagsföreningen och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt hörts.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

5.1. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2000 och avses bli behandlad i samband med den.

I en regeringsproposition som nyligen förelagts riksdagen föreslås också en ändring av lagen om avträdelsestöd till lantbruksföretagare (RP 123/1999 r.d.). De ändringar som föreslås i förstnämnda proposition inverkar till en del på behandlingen av denna proposition.

5.2. Samband med internationella fördrag och förpliktelser

En fortsättning på avträdelsestödssystemet under åren 2000—2002 i form av ett nationellt system förutsätter kommissionens godkännande med stöd av gemenskapens riktlinjer gällande statsstöd som beviljas inom jordbruket.

DETALJMOTIVERING

1. Motiveringar till lagförslaget

1 §. 1 och 2 mom. ändras av den orsaken att förtidspensionssystemet fortsätter under åren 2000—2002 och verkställs som ett i sin helhet nationellt finansierat system. I den nationella förtidspensionsordningen iaktas likväl principerna för gemenskapens förtidspensionsordning, om vilken stadgas i landsbygdsutvecklingsförordningen. I gemenskapens riktlinjer gällande statsstöd kommer att förutsättas att stödordningen till sina principer motsvarar gemenskapens stöd enligt EG:s landsbygdsutvecklingsförordningen för att statsunderstödet skall kunna godkännas.

I den regeringsproposition som förelagts riksdagen (RP 123/1999 r.d.) föreslås att till 1 § fogas ett nytt 3 mom. som avses träda i kraft före den föreslagna ändringen i denna proposition. Av den orsaken föreslås att 1 och 2 mom. ändras och inte hela paragrafen.

2 §. Definitionsförteckningen i 1 mom. föreslås bli ändrad. Definitionen på en lantbruksföretagare görs tydligare. Begreppet gårdsbruksenhet definieras så att besittning inte längre nämns separat. Besittningen är likväl fortfarande en väsentlig grund vid bedömningen av om lägenheterna bildar en lantbruksekonomisk enhet. Åkrar som på stabiliserad grund arrenderats ut till annan behöver inte överlåtas i sådana fall, där de t.ex. på grund av sitt läge inte kan anses höra till den lantbruksekonomiska enheten.

Ett avtal som gäller åkrar som avträderen själv har arrenderat bör upphävas eller överföras på annan, eftersom det förutsätts att avträderen avstår från att bedriva jordbruk. Den föreslagna definitionen på gårdsbruksenhet täcker också renhushållningsidkarens lägenheter som inte innefattar åker. Dyliga lägenheter är i renhushållningslagen avsedda renhushållningslägenheter eller därmed jämförbara lägenheter. En med renhushållningslägenhet jämförbar lägenhet kan t.ex. vara i naturnärlagslagen (610/1984) avsedd naturnärlagslägenhet, i skollagen (253/1995) avsedd lägenhet eller med bostadslägenhet jämförbar lägenhet. En motsvarande definition på renhushållningslägenhet ingår också i regeringens proposition till riksdagen gällande en ny lag för finansiering av renhushållning och naturnärlags (RP 104/1999 r.d.). Definitionen gällande bedrivande av jordbruk som huvudsyssla slopas såsom obehövlig, eftersom det villkor för avträdelsestöd som krävt att jordbruk bedrivits som huvudsyssla stryks, vilket närmare förklaras vid 4 §. Definitionen på jordbruk ändras så att fiske inte alls ingår däri. Definitionen täcker också renhushållning. En definition på gårdsbruk fogas till förteckningen. Till övriga delar förblir förteckningen oförändrad.

Med stöd av ett nytt 2 mom. jämställs också en sambo med äkta make i avträdelsestödssystemet, om sambon med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare har

försäkrats på gården.

3 §. Bestämmelsen i 3 mom. angående arrendetagares rätt till avträdelsetöd upphävs. Såsom i den allmänna motiveringen konstateras kan en avträdelsetöd inte ske genom utarrendering. Av den orsaken kan inte heller avträddaren vara arrendetagare.

4 §. Enligt paragrafen är ett villkor för avträdelsetöd att avträddaren har bedrivit jordbruk under de tio sista åren före avträdelsetöden. I motsats till de nuvarande bestämmelserna förutsätts inte att jordbruket bedrivits som huvudsyssla. I praktiken måste man på grundval av den i 7 § intagna bestämmelsen om begränsning av förvärvsinkomster efter avträdelsetöd likväl upphöra redan med sådan biinkomstverksamhet som har en liten men dock betydelse.

Dessutom förutsätts att avträddaren har varit LFOPL-försäkrad under åtminstone de fem sista åren före avträdelsetöden. LFOPL-försäkringen kan ha varit obligatorisk eller frivillig. Om försäkringen varit avbruten på grund av arbetsoförmåga är detta inget hinder för stöd. Även då förutsätts att bedrivandet av jordbruk har fortgått också under den tid försäkringen varit avbruten.

7 §. Ett avträdelsetöd förutsätter alltid att mottagaren varaktigt avstår från att bedriva kommersiellt jordbruk. Förbudet mot att bedriva skogsbruk genom att själv delta i arbetet preciseras att gälla leveransarbeten i skogsbruket. Eftersom avträddarna kan kvarhålla skogsmarken, och i allmänhet också gör det, i samband med avträdelsetöden kan de på grund av den föreslagna ändringen också under den tid de får avträdelsetöd fortsätta att utföra sådana skogsvårds- och planteringsarbeten som är nödvändiga från skogsvårdssynpunkt.

I det nya 2 mom. föreslås en bestämmelse om att avträddaren i samband med avträdelsetöden också upphör med annat förvärvsarbete eller åtminstone minskar det i så måtto att inkomsten därav blir under det månatliga markbelopp som tillämpas i arbetslöshetspensionssystemet (2 368 mk/mån i index för 1999). Ändringen anknyter till ändringen av 4 §, där det föreslås att villkoret om att bedriva jordbruk som huvudsyssla under de 10 föregående åren slopas.

Rätt till avträdelsetöd föreligger således oberoende av tidigare biinkomster, om avträddaren i samband med avträdelsetöden också upphör med annan förvärvsverksamhet eller minskar den på det sätt som avses i 2 mom.

På motsvarande sätt leder en förvärvsverksamhet, som inlett eller utvidgats under den tid avträdelsetöd betalas och som ger en inkomst som överstiger nämnda maximibelopp, till att betalningen av stödet avbryts med stöd av 25 §.

Till den del som gäller begreppen förvärvsinkomst och inkomsterna därav tillämpas bestämmelsen på samma sätt som motsvarande bestämmelser i arbetslöshetssystemet. Undantag utgör likväl de i bestämmelsen nämnda arvodena för närståendevård och familjevård, vilka inte beaktas såsom inkomster.

9 §. Paragrafens rubrik ändras så att den också täcker de generationsväxlingar som genomförs i renhushållningsföretag.

I 1 mom. finns bestämmelser om generationsväxling på gårdsbruksenhet som sker genom att överlåta lägenhetens hela åkerareal samt produktionsbyggnaderna till en yngre, yrkesskicklig person som övertar jordbruket.

Närmare bestämmelser angående det krav som ställs på förvärvarens yrkesskicklighet utfärdas fortfarande genom förordning. Avsikten är att föreskriva att man vid behov kan bevilja en två års övergångstid för anskaffning av utbildning, vilket överensstämmer med gemenskapens bestämmelser som gäller startstöd till unga odlare.

Den övre åldersgränsen för en förvärvare föreslås bli sänkt från nuvarande 45 år till 40 år. Den nya åldersgränsen motsvarar åldersgränsen för startstöd till unga odlare.

Trots att ett liknande krav på huvudsyssla som finns i de nuvarande bestämmelserna inte ställs på förvärvaren förutsätts dock att han inte får varaktiga, betydande inkomster ytterom gården. Avsikten är inte att hindra honom från att skaffa sådana biinkomster som är nödvändiga som stöd för gårdens verksamhet. Genom förordning utfärdas närmare bestämmelser såväl om inkomsternas maximibelopp som om bestämmande av dem. En uppskattning av inkomsternas belopp och hur varaktiga de är görs i den situation som råder vid avträdelsetidpunkten då stöd beviljas.

Förvärvaren skall visa att den överlåtna lägenheten eller den lägenhet som bildas är ekonomiskt livskraftig. Lägenheten skall uppfylla minimikraven för miljö, hygien och djurens välfärd. Villkoret överensstämmer med villkoren för stöd till unga odlare. Genom förordning utfärdas närmare bestäm-

melser om hur lägenhetens ekonomiska livskraftighet och ett uppfyllande av de övriga villkoren påvisas. Genom förordning utfärdas också bestämmelser om att en högst två års övergångstid vid behov kan beviljas för att uppfylla förenämnda villkor.

Förvärvaren skall förbinda sig att odla lägenheten och bo på den eller på sådant avstånd från den att lägenheten kan skötas på ett ändamålsenligt sätt. När det gäller boendekravet överensstämmer bestämmelsen med bestämmelserna i lagen om finansiering av landsbygdsnärningar (329/1999) angående villkoren för strukturstöd och kompensationsbidrag.

I 2 mom. ingår i detta nu bestämmelser om situationer där en generationsväxling är möjlig utan skyldighet att utvidga. Eftersom utvidgningsskyldigheten avförs från bestämmelserna blir också undantagsbestämmelsen onödig. I momentet intas däremot en bestämmelse om situationer, där avträdaren är en person som bedrivit renhushållning och som inte har en åkerlägenhet utan en renhushållningslägenhet eller därmed jämförbar lägenhet. En idkare av renhushållning kan göra generationsväxling genom att överlåta renarna samt lägenhetens produktionsbyggnader och -konstruktioner till en person som börjar bedriva renhushållning. De byggnader som är nödvändiga med tanke på bedrivande av renhushållning kommer här i fråga. I 16 a § bestäms att utgångspunkten är att avträdelsen gäller alla renar som avträdaren och hans make äger. Förvärvaren skall förbinda sig att bedriva renhushållning så länge som stöd betalas, likväl under minst fem år. Något särskilt boendekrav finns inte, ty redan enligt 4 § renskötselagen får renar ägas endast av sådana medlemmar i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som har varaktigt hemort inom renskötselområdet.

För övrigt berörs en förvärvare som bedriver renhushållning av samma villkor som också gäller för en förvärvare av åkerlägenhet, dvs villkoren om yrkesskicklighet, åldersgräns och maximigräns för biinkomster. Det villkor som gäller lägenhetens livskraftighet motsvaras av villkoret om minimistorlek på renbesättningen.

10 §. Paragrafens rubrik ändras så att den förutom överlåtelse av åker som tillskottsmark också gäller överlåtelse av renar som tillskottsrenar.

1 mom. föreslås bli preciserat så att en

överlåtelse som tillskottsmark kan ske i delar eller som en helhet, dvs åkrarna kan också överlåtas i delar som tillskottsmark till flera odlare. Minimiarealen för en överlåtelse är två hektar åker. Åldersgränsen för en förvärvare av tillskottsmark är densamma som den nuvarande, dvs han skall vara yngre än 55 år. Förvärvaren skall ha obligatorisk LFOPL-försäkring som idkare av gårdsbruk. Han skall förbinda sig att fortsätta odla lägenheten så länge som stöd betalas, likväl under minst fem år.

I 2 mom. bestäms om situationer, där en renhushållningslägenhet eller därmed jämförbar lägenhet är föremål för avträdelsen. Härvid kan renarna överlåtas som tillskottsrenar till en person som bedriver renhushållning från förut och som har obligatorisk LFOPL-försäkring i egenskap av renägare. För förvärvaren gäller samma åldersgräns som för en förvärvare av åkerlägenhet. För att åtgärden skall ha betydelse för en förbättring av renhushållningens lönsamhet är det inte möjligt att överlåta renbesättningen i delar till olika förvärvare. Av samma orsak förutsätts att antalet renar som överlåts som tillskottsrenar skall uppgå till minst 20. Förvärvaren skall förbinda sig att bedriva renhushållning så länge som avträdelsestöd betalas, likväl under minst fem år.

Enligt 3 mom. om de villkor som avses i 1—2 mom stadgas närmare genom förordning.

11 och 12 §. Lagens 11 och 12 §§ föreslås bli upphävda eftersom en överlåtelse av åker för andra ändamål än jordbruk eller ett tagande av åker ur produktion genom förbindelse inte längre ger rätt till avträdelsestöd under avträdelseåren 2000—2002.

13 §. I paragrafen föreslås en bestämmelse om att en överlåtelse av åkermark också kan ske till två förvärvare och deras äkta makar gemensamt. I detta nu kan antalet förvärvare vara endast två, vilket har lett till att om t.ex. två bröder varit förvärvare har de inte kunnat skaffa lägenheten tillsammans med sina äkta makar.

14 §. I paragrafen stadgas hur avträdelsen kan ske. Till de sätt för överlåtelse av åker som föreskrivs i 1 mom. fogas för tydlighetens skull också byte till annan mark än jord- och skogsbruksmark. Arrende har slopats som avträdelsesätt, såsom nämns i den allmänna motiveringen.

Den möjlighet till avträdelsestöd i förköpsrättssituationer som ingår i 2 mom. upphävs

eftersom den saknat praktisk betydelse. Situationer, där en i lagen om avträdelsetöd avsedd överlåtelse skulle ha hindrats på grund av att kommunen utnyttjat sin förköpsrätt, har inte förekommit under den tid avträdelsetödssystemet funnits. Bestämmelsen om avträdelsetödet för arrendator blir också behövlig på grund av att 3 § 3 mom. upphävs. I momentet intas däremot bestämmelser om överlåtelse av renar.

15 §. 1 mom. ändras att motsvara de föreslagna avträdelsetöden.

16 a §. I en ny 16 a § ingår bestämmelser om att då en idkare av renhushållning avträder är utgångspunkten den att avträdelsetöden omfattar hela renbesättningen på lägenheten, dvs de renar som avträddaren och hans make äger. Eftersom man måste avstå från att bedriva kommersiellt jordbruk kan man likväl tillåta att några renar kvarhålls på det sätt som närmare bestäms genom förordning. Härvid kvarstår släktens renmärke och rätt till medlemskap i renbeteslaget, vilket är en väsentlig del av renkötselområdets kultur.

17 §. Ordalydelsen i 1 mom. angående grunderna för bestämmande av avträdelsetödet ändras på grund av att rätten till avträdelsetöd föreslås bli utsträckt att också gälla idkare av renhushållning. Den möjlighet att betala husdjursersättning som ingår i 2 mom. upphävs såsom obehövlig.

18 §. I 3 mom. ingår en justering av en hänvisningsbestämmelse som beror på att lagen om pension för arbetstagare har ändrats.

19 §. I 1 mom. ingår bestämmelser om hur avträdelsetödets kompletteringsdel bestäms. Den beräknas i regel på samma sätt som folkpensionens invaliditetspension. Eftersom s.k. sambor med stöd av 2 § 2 mom. också omfattas av rätten till avträdelsetöd föreslås att i fall som avses i nämnda bestämmelse skall sambornas kompletteringsdel bestämmas på samma sätt som kompletteringsdelen för äkta makar, såsom fallet också är när det gäller bestämmande av pension i folkpensionssystemet. Till övriga delar sker beräkningen av kompletteringsdelen på samma sätt som nu, dvs den är fortfarande i viss mån schematisk i jämförelse med bestämmande av en folkpension.

20—21 §. Lagens 20 och 21 §§ ändras av den orsaken att beslut om avträdelsetöd alltid skall sökas före den slutliga avträdelsetöden, dvs före undertecknandet av överlåtelsehandlingen. Ansökan baserar sig på ett ut-

kast till överlåtelsehandling eller ett föravtal. Pensionsanstalten kan ge ett slutligt beslut på ansökan, om den slutliga överlåtelsehandlingen tillställs pensionsanstalten medan ansökan är anhängig. Det är möjligt att ändra ansökan till en slutlig ansökan. Såsom konstateras i den allmänna motiveringen baserar sig ändringen på gemenskapens riktlinjer gällande statsstöd, vilka avses träda i kraft från ingången av år 2000.

22 §. I 1 mom. finns stadgandena om från vilken tidpunkt avträdelsetöd betalas. Den avträdelsetidpunkt som bestäms i 15 § är utgångspunkt. Avträdelsetöd betalas dock inte till avträddaren förrän han fyllt 55 år, upphört med att bedriva kommersiellt jordbruk och med leveransarbeten i skogsbruket, upphört eller minskat annat förvärvsarbete så att inkomsterna understiger den gräns som avses i 7 § 2 mom. samt då det rehabiliteringsstöd (tidigare benämnt tidsbunden invalidpension) som eventuellt betalas till honom har upphört. Därtill förutsätts att besittningen av åkermarken och i fråga om idkare av renhushållning att äganderätten till renarna har övergått till förvärvaren. I generationsväxlingsfall bör besittningen av produktionsbyggnaderna och -konstruktionerna också ha övergått. Till sist förutsätts att förvärvaren har börjat uppfylla villkoren i sin förbindelse om att fortsätta verksamheten. Bestämmelsen i 2 mom. om maximal retroaktiv betalning slopas på grund av ändringen av 20 §.

23 §. Till paragrafen, som innehåller bestämmelser om pensioner som leder till indragning av kompletteringsdelen, fogas även ålderspension. Trots att själva avträdelsetödet alltid upphör vid 65 års ålder kan avträddaren vara berättigad till ålderspension vid en lägre pensionsålder, t.ex. på grund av ett tjänsteförhållande. Härvid är det inte motiverat att betala avträdelsetödets kompletteringsdel.

25 §. Enligt 1 mom. kopplas betalningen av avträdelsetödet till maximiförvärvsinkomsterna på samma sätt som nu, men en åtstramning av gränslöppet föreslås. Avträdelsetöd betalas inte för en månad under vilken stödtagaren förvärvsarbetar och härvid förtjänar minst två gånger det markbelopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare. I indexnivån för 1999 är beloppet 2 368 mk per månad. Till denna del hänvisas till motiveringarna till 7 § 2 mom.

28—29 §. De hänvisningsbestämmelser som ingår i 28 § och 29 § 1 mom. justeras att motsvara de ändrade stadgandena. Om en avträdelse i enlighet med avträdelsestödslagstiftningen blir aktuell på förvärvarens lägenhet under förbindelsetiden, kan denna faktor beaktas då det kapitalvärde som skall indrivnas görs skäligt med stöd av 29 §. I nämnda fall omfattas de åkrar som underlyder förbindelsen fortsättningsvis av skyldigheterna i förbindelsen även om den som uppfyller förbindelsen byts.

30 §. Avträdelsestödet indras om avträda- ren i strid med 7 § 1 mom. börjar bedriva jordbruk eller skogsbruk. Såsom konstaterats i det föregående räknas även renhushållning som jordbruk.

34 §. Till de organ som konstateras i 1 mom. och som handhar verkställigheten av lagen fogas Renbeteslagsföreningen. Dess utlåtande om en ansökan om avträdelsestöd behövs om en idkare av renhushållning är avträdare. På samma gång korrigeras hänvisningen till landsbygdsnäringsdistrikten att motsvara deras nuvarande namn arbetskrafts- och näringscentraler.

35 §. 2 och 3 mom. ändras att motsvara ändringen av 34 § 1 mom.

36 §. Hänvisningen till landsbygdsnäringsdistrikten i 1 mom. ändras till en hänvisning till arbetskrafts- och näringscentralerna.

37 §. 3 mom. ändras att motsvara ändringen av 34 § 1 mom.

40 §. Hänvisningen i 2 mom. till den lag som skall tillämpas på övervakning och återkrav ändras då avträdelsestödssystemet i fortsättningen är ett system som i sin helhet finansieras nationellt. I det nya 5 mom. bestäms om givande av sådana uppgifter till jord- och skogsbruksministeriet som behövs för övervakning av gällande stödssystem för besökning.

Ikraftträdande. Stadgandena om ikraftträdande utfärdas genom förordning. Innan lagen träder i kraft får åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas.

Lagen tillämpas om avträdelserna sker den 1 januari 2000 eller därefter, likväl senast den 31 december 2002. Om avträdelserna har skett under åren 1995—1999 tillämpas lagen sådan som den var vid lagpropositionens ikraftträdande. 1 §, 18 § 3 mom. och 40 § 5 mom. tillämpas även på fall, där avträdelserna har skett under åren 1995—1999. I nämnda bestämmelser ingrips inte i avträda-rens eller förvärvarens ställning. Av ikraftträdelsestadgandet följer att avträda-rens och förvärvarens ställning förblir oförändrad när det gäller avträdelser som skett under åren 1995—1999. Deras förbindelser, skyldigheter och rättigheter liksom även de följer en försummelse av förbindelserna medför förblir sådana de var i den lag som var i kraft då lagpropositionen träder i kraft.

2. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning efter det kommissionen har godkänt det föreslagna avträdelsestödssystemet.

3. Lagstiftningsordning

Propositionen innehåller inga sådana förslag genom vilka man när det gäller redan beviljade förmåner skulle ingripa i en stöd- mottagares eller förvärvares ställning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 3 § 3 mom. samt 11 och 12 §,
ändras 1 § 1 och 2 mom., 2, 4 och 7 §, 9 § och rubriken före denna, 10 § och rubriken före denna, 13—15 och 17 §, 18 § 3 mom., 19 § 1 mom., 20 § 1 mom., 21 § 1 och 2 mom., 22 och 23 §, 25 § 1 mom., 28 §, 29 § 1 mom., 30 § 1 mom., 34 §, 35 § 2 och 3 mom., 36 § 1 mom., 37 § 3 mom. och 40 § 2 mom.,
 av dessa lagrum 2 § sådan den lyder i lag 68/1996, 4 § delvis i ovan nämnda lag, 13 § delvis i lag 342/1999, 19 § 1 mom. i lag 1498/1995 och 40 § 2 mom. sådant det lyder i lag nämnda lag 342/1999, samt
fogas till lagen en ny 16 a § och till 40 §, sådan den lyder delvis i nämnda lag 342/1999, ett nytt 5 mom. som följer:

1 §

I denna lag stadgas om förtidspensionering från jordbruk, som

1) såvida avträdelserna sker under åren 1995—1999 baserar sig på gemenskapens medfinansierade system varom bestäms i rådets förordning (EEG) nr 2079/1992 om gemenskapens stödordning för förtidspensionering från jordbruk, och

2) såvida avträdelserna sker under åren 2000—2002 baserar sig på ett nationellt system som till sina principer motsvarar det system för förtidspensionering från jordbruk som avses i rådets förordning (EG) nr 1257/1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till landsbygdens utveckling.

För att bättra jordbrukets struktur beviljas avträdelsestöd med stöd av denna lag lantbruksföretagare som varaktigt upphör med att bedriva jordbruk så som anges i denna lag.

2 §

I denna lag avses med

1) *lantbruksföretagare* en person som för egen eller gemensam räkning bedriver jordbruk och själv deltar i arbetet,

2) *gårdsbruksenhet* en sådan av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar, som innefattar åker, bestående enhet för bedrivande av gårdsbruk; då renhushållning bedrivs betraktas en i renhushållningslagen (161/1990) avsedd renhushållningslägenhet eller annan därmed jämförbar lägenhet också som en gårdsbruksenhet,

3) *jordbruk* verksamhet som grundar sig på naturens fortgående avkastningsförmåga,

med undantag för skogsbruk och fiske, så som närmare bestäms genom förordning,

4) *gårdsbruk* jordbruk och skogsbruk,

5) *pensionsanstalt* lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969), och med

6) *kommunens landsbygdsnäringsmyndighet* organ, tjänsteinnehavare eller förtroendevalda som avses i 3 § lagen om förvaltningen av landsbygdsnäringar i kommunerna (1558/1991).

Vad som i denna lag bestäms om lantbruksföretagares äkta make tillämpas även på en person, som lantbruksföretagaren utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden och som försäkrats med stöd av 1 § 2 mom. 5 punkten lagen om pension för lantbruksföretagare.

4 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren under tio år omedelbart före avträdelserna för egen eller gemensam räkning bedriver jordbruk. Dessutom förutsätts att avträdaren under en tid av minst fem år omedelbart före avträdelserna har varit försäkrad såsom lantbruksföretagare med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare. Med försäkringens giltighetstid jämställs härvid den tid försäkringen varit avbruten på grund av lantbruksföretagarens arbetsförmåga.

Genom förordning stadgas vid behov närmare om villkoren i 1 mom.

7 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren efter avträdelserna varaktigt upphör med

att bedriva kommersiellt jordbruk. Ett villkor för avträdelsetöd är likaså att avträdaren inte efter avträdelsten utför leveransarbete i skogsbruket.

Ett villkor för avträdelsetöd är att avträdaren även upphör med andra än i 1 mom. avsedda förvärvsarbeten eller att hans förvärvsinkomster av dessa andra arbeten per månad kan uppskattas till ett belopp som är mindre än två gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961). Som inkomst betraktas härvid likväl inte i socialvårdslagen (710/1982) avsett stöd för närståendevård eller i familjevårdarlagen (312/1992) avsett arvode. I fall som avses i 5 § 2 mom. skall den yngre maken upphöra med eller minska sitt förvärvsarbete senast då han fyller 55 år.

Generationsväxlingsöverlåtelse

9 §

Upphörandet med jordbruksproduktionen kan ske genom en generationsväxlingsöverlåtelse så att avträdaren överlåter gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

1) som har tillräcklig yrkesskicklighet för att bedriva jordbruk,

2) som inte fyllt 40 år,

3) vars inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs på lägenheten, uppskattade vid avträdelsetidpunkten, inte överstiger det maximibelopp som fastställs i förordning,

4) som visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsten eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom är ekonomiskt livskraftig,

5) vars gårdsbruksenhet som bildas kan anses uppfylla minimikraven för miljö, hygien och djurens välfärd, och

6) som förbinder sig att odla gårdsbruksenheten och bo på lägenheten eller på sådant avstånd från den att lägenheten kan skötas på ett ändamålsenligt sätt, med beaktande av bland annat bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996), så länge som avträdelsetöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Då avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller därmed jämförbar lägenhet kan avträdelsten ske genom att överlåta

renarna jämte för förvärvaren nödvändiga produktionsbyggnader och -konstruktioner till en förvärvare, som uppfyller villkoren i 1 mom. 1-3 punkten och börjar bedriva renhushållning, och där den renbesättning som förvärvaren har efter överlåtelsen uppfyller det minimistorlekskrav som bestäms genom förordning. Förvärvaren skall härvid förbinda sig att bedriva renhushållning så länge som avträdelsetöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Genom förordning utfärdas närmare bestämmelser om villkoren i 1 och 2 mom. samt om den tidsfrist, inom vilken villkoren i 1 mom. 1, 4 och 5 punkten senast skall uppfyllas. Om nämnda villkor inte uppfylls vid avträdelsetidpunkten skall förvärvaren ge en förbindelse om att uppfylla dem inom den fastställda tiden.

Överlåtelse för tillskottsmark

10 §

Upphörandet med jordbruksproduktionen kan ske så att avträdaren överlåter gårdsbruksenhetens åkermark i delar eller som en helhet som tillskottsmark för bedrivande av jordbruk till en eller flera förvärvare

1) som då avträdelsten sker bedriver jordbruk på en gårdsbruksenhet till vilken avträdarens åker fogas som tillskottsmark,

2) som i enlighet med bestämmelserna i 1 § lagen om pension för lantbruksföretagare har tagit i nämnda lag bestämd försäkring för minimipensionsskydd i egenskap av idkare av gårdsbruk,

3) som inte fyllt 55 år,

4) vars gårdsbruksenhetens åkerareal ökar med minst två hektar på grund av överlåtelsen, och

5) som förbinder sig att odla lägenheten så länge som avträdelsetöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Då avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller därmed jämförbar lägenhet kan avträdelsten ske genom att överlåta renarna till en renägare som från förut bedriver renhushållning och har tagit i 1 mom. 2 punkten avsedd försäkring i egenskap av renägare och som uppfyller åldersvillkoret enligt 1 mom. 3 punkten. Förvärvarens företag skall med anledning av överlåtelsen växa med minst 20 renar. Förvärvaren skall förbinda sig att bedriva renhushållning så länge som avträdelsetöd betalas till avträdaren,

dock under minst fem år.

Genom förordning stadgas närmare om villkoren i 1 och 2 mom.

13 §

En överlåtelse som avses i 9 § 1 mom. och 10 § 1 mom. kan också ske till två förvärvare och deras äkta makar gemensamt. Härvid måste båda, och i fråga om äkta makar åtminstone den ena, uppfylla de villkor som gäller för en förvärvare.

14 §

Då avträdaren är ägare till gårdsbruksenheten eller ägarens make kan överlåtelsen av åkern och produktionsbyggnaderna ske genom köp, gåva eller byte till annan mark än jord- och skogsbruksmark. När avträdaren är person som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten betraktas också avvitrting och arvskifte mellan efterlevande make och arvingar som en överlåtelse.

Då avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller därmed jämförbar lägenhet kan en överlåtelse av renar och produktionsbyggnader samt -konstruktioner enligt 9 § 2 mom. och 10 § 2 mom. ske genom köp eller gåva.

15 §

I lagen avsedd avträdelse anses ha skett när överlåtelsehandlingen har undertecknats.

16 a §

Om avträdaren är en idkare av renhushållning skall avträdelsen innefatta alla renar som avträdaren och hans make äger. Då idkandet av kommersiell renhushållning upphör kan avträdaren och hans make likväl vid behov kvarhålla ett smärre antal renar för eget bruk. Bestämmelser om maximiantalet renar som kan kvarhållas för eget bruk utfärdas genom förordning.

17 §

Avträdelsestödets belopp grundar sig på den arbetsinkomst som med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare har fastställts för lantbruksföretagaren.

Avträdelsestödet består av ett grundbelopp och en kompletteringsdel.

18 §

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § lagen om pension för arbetstagare.

Grundbeloppet justeras enligt de allmänna förändringarna i löne- och prisnivån så som 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgar.

19 §

Avträdelsestödets kompletteringsdel är lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdaren, om han då avträdelsestödet började hade haft rätt till i form av invaliditetspension beviljad folkpension. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas dock inte 25 b § och 28 § 1 mom. folkpensionslagen. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas stadgandena i folkpensionslagen om fastställande av pension för makar även i sådana fall, där fråga är personer som avses i 2 § 2 mom. i denna lag. När kompletteringsdelen fastställs tillämpas 26 § 5 mom. folkpensionslagen sådant detta lagrum lydte vid den tidpunkt då lagen om ändring av folkpensionslagen (547/1993) trädde i kraft. Efter det att avträdelsestöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 3 mom. i nämnda lag.

20 §

Avträdelsestöd skall sökas före i 15 § avsedd avträdelse.

21 §

Sökanden skall till ansökan foga ett av parterna undertecknat utkast till överlåtelsehandling eller föravtal för villkorligt beslut.

Ett villkorligt beslut enligt 1 mom. förfaller, om en slutlig överlåtelsehandling eller kopia därav som motsvarar utkastet inte har tillställts pensionsanstalten inom sex månader från den tidpunkt då det villkorliga beslutet gavs.

22 §

Avträdelsestöd betalas från den sista avträdelsestidpunkten enligt 15 §, dock inte förrän

- 1) avträdaren fyllt 55 år,
- 2) avträdaren upphört med att bedriva kommersiellt jordbruk och med leveransarbeten i skogsbruket så som avses i 7 § 1 mom.,

3) avträdaren upphört med eller minskat sina andra förvärsarbeten i sådan grad att hans inkomster av dessa arbeten kan uppskattas bli mindre än det belopp som avses i 7 § 2 mom.,

4) betalningen av rehabiliteringsstöd har upphört i det fall där avträdaren haft rätt till rehabiliteringsstöd då avträdelsen skedde,

5) besittningen av åkermarken på den lägenhet som är föremål för avträdelsen och äganderätten till de överlåtna renarna, samt i de fall som avses i 9 § också besittningen av produktionsbyggnaderna och -konstruktionerna övergått till förvärvaren, och

6) förvärvaren har börjat uppfylla villkoren i sin förbindelse enligt 9 § 1 mom. 6 punkten, 9 § 2 mom., 10 § 1 mom. 5 punkten eller 10 § 2 mom.

Avträdelsestöd betalas inte för en kalendermånad som inte är hel.

23 §

Beviljas en mottagare av avträdelsestöd full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller enligt lagar, stadganden eller föreskrifter som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, indras avträdelsestödets kompletteringsdel. Upphör ovan angiven pension som beviljats en mottagare av avträdelsestöd, inleds betalningen av kompletteringsdelen på nytt från ingången av den månad som följer på pensionens upphörande.

25 §

Avträdelsestöd betalas inte för en kalendermånad under vilken mottagaren av avträdelsestöd förvärsarbetar och per månad förtjänar minst två gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare. Som inkomst beaktas härvid inte sådan inkomst som avses i 7 § 2 mom. och som inte heller då avträdelsestöd beviljas räknas som inkomst av förvärsarbete.

28 §

Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin i 9 § 1 mom. 6 punkten, 9 § 2 mom., 10 § 1 mom. 5 punkten eller 10 § 2 mom. angivna förbindelse på grund av fullgörande av värnplikt, yrkesstudier som gäller eller stöder gårdsbruksverksamheten eller av an-

nat godtagbart skäl. Varar ett sådant hinder längre än ett år, skall pensionsanstalten förlänga förbindelsetiden med motsvarande tid, om inte förvärvaren visar att han själv, hans make eller en annan förvärvare uppfyller förpliktelserna i förbindelsen.

29 §

Om en i 9 eller 10 § avsedd förvärvare inte infriar sin förbindelse och detta inte beror på ett i 28 § nämnt godtagbart skäl, skall pensionsanstalten ålägga honom att ersätta pensionsanstalten för avträdelsestödets kapitalvärde, vilket fastställs på de grunder som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer.

30 §

Avträdelsestödet indras, om avträdaren börjar bedriva jordbruk eller skogsbruk i strid med förbudet enligt 7 § 1 mom.

34 §

För verkställigheten av denna lag svarar kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter, arbetskrafts- och näringscentralerna, jord- och skogsbruksministeriet, Renbeteslagsföreningen och pensionsanstalten.

Genom stadgas närmare hur de uppgifter som enligt denna lag ankommer på *arbetskrafts- och näringscentralerna* skall skötas i landskapet Åland.

35 §

Anser pensionsanstalten att kommunens landsbygdsnäringsmyndighets utlåtande klart lämnar rum för tolkning, kan pensionsanstalten dessutom begära arbetskrafts- och näringscentralens utlåtande om ansökan. Om avträdaren är en idkare av renhushållningkan pensionsanstalten också begära Renbeteslagsföreningens utlåtande om ansökan.

Pensionsanstalten avgör ansökan om avträdelsestöd efter att ha erhållit kommunens landsbygdsnäringsmyndighets och, i fall som avses i 2 mom., arbetskrafts- och näringscentralens och Renbeteslagsföreningens utlåtande.

36 §

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, arbetskrafts- och näringscentralerna samt jord- och skogsbruksministeriet skall vid sidan av

pensionsanstalten övervaka att mottagaren av avträdelsestöd inte bedriver jordbruk och att såväl avträdelaren som förvärvaren iakttar förbindelserna i denna lag.

---

37 §

I ett utlåtande som kommunens landsbygdnäringsmyndighet, arbetskrafts- och näringscentralen eller Renbeteslagsföreningen har givit med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär.

---

40 §

Om inte annat stadgas i denna lag, tillämpas bestämmelserna i lagen om förfarande vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar (1336/1992) i tillämpliga delar på övervakningen av avträdelsestödet.

Pensionsanstalten har skyldighet att ge jord- och skogsbruksministeriet nödvändiga uppgifter om förmånmottagare och förbindelsegivare enligt denna lag för övervakning av stödsystemet för beskogning av åker enligt lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket (1303/1994).

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Denna lag tillämpas om avträdelser sker den 1 januari 2000 eller därefter, dock senast den 31 december 2002.

På avträdelser som skett den 1 januari 1995 eller därefter, likväl senast den 31 december 1999, tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet, dock så att 1 §, 18 § 3 mom. och 40 § 5 mom. också tillämpas på avträdelser som skett under nämnda tid.

Helsingfors den 29 oktober 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Jord- och skogsbruksminister *Kalevi Hemilä*

Lag

om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 3 § 3 mom. samt 11 och 12 §,

ändras 1 § 1 och 2 mom., 2, 4 och 7 §, 9 § och rubriken före denna, 10 § och rubriken före denna, 13—15 och 17 §, 18 § 3 mom., 19 § 1 mom., 20 § 1 mom., 21 § 1 och 2 mom., 22 och 23 §, 25 § 1 mom., 28 §, 29 § 1 mom., 30 § 1 mom., 34 §, 35 § 2 och 3 mom., 36 § 1 mom., 37 § 3 mom. och 40 § 2 mom.,

av dessa lagrum 2 § sådan den lyder i lag 68/1996, 4 § delvis i ovan nämnda lag, 13 § delvis i lag 342/1999, 19 § 1 mom. i lag 1498/1995 och 40 § 2 mom. i nämnda lag 342/1999, samt

fogas till lagen en ny 16 a § och till 40 §, sådan den lyder delvis i nämnda lag 342/1999, ett nytt 5 mom., som följer:

Lag som bör ändras

1 §

I denna lag stadgas om ett förtidspensions-system för jordbruket och verkställigheten av det i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2079/92 om införande av en stödordning i gemenskapen för förtidspensionering från jordbruk.

För att förbättra jordbrukets struktur beviljas avträdelsestöd med stöd av denna lag lantbruksföretagare som *efter lagens ikraftträdande men före år 2000* varaktigt upphör med att bedriva jordbruk så som anges i denna lag.

2 §

I denna lag avses med

1) *lantbruksföretagare* en idkare av gårdsbruk som för egen eller gemensam räkning bedriver jordbruk och själv deltar i arbetet,

2) *gårdsbruksenhet* en sådan av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar, som innefattar åker, bestående enhet för bedri-

Föreslagen lydelse

1 §

I denna lag stadgas om förtidspensionering från jordbruk, som

1) *såvida avträdelsen sker under åren 1995—1999 baserar sig på gemenskapens medfinansierade system varom bestäms i rådets förordning (EEG) nr 2079/1992 om gemenskapens stödordning för förtidspensionering från jordbruk, och*

2) *såvida avträdelsen sker under åren 2000—2002 baserar sig på ett nationellt system som till sina principer motsvarar det system för förtidspensionering från jordbruk som avses i rådets förordning (EG) nr 1257/1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till landsbygdens utveckling.*

För att bättra jordbrukets struktur beviljas avträdelsestöd med stöd av denna lag lantbruksföretagare som varaktigt upphör med att bedriva jordbruk så som anges i denna lag.

2 §

I denna lag avses med

1) *lantbruksföretagare* en person som för egen eller gemensam räkning bedriver jordbruk och själv deltar i arbetet,

2) *gårdsbruksenhet* en sådan av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar, som innefattar åker, bestående enhet för bedri-

Gällande lydelse

vande av gårdsbruk vilken förvalta som en helhet, så som stadgas närmare genom förordning,

3) *bedrivande av jordbruk* verksamhet som grundar sig på naturens fortgående avkastningsförmåga, med undantag för skogsbruk och havsfiske, så som närmare stadgas genom förordning,

4) *bedrivande av jordbruk som huvudsysslantbruksföretagarverksamhet* där, så som stadgas närmare genom förordning, lantbruksföretagarens

a) totala inkomst åtminstone till en fjärdedel erhålls av jordbruk,

b) totala inkomst åtminstone till hälften erhålls av jord- och skogsbruk samt av kompletterande verksamhet som bedrivs på gårdsbruksenheten, och

c) totala arbetstid åtminstone till hälften åtgår till jord- och skogsbruket samt till kompletterande verksamhet som bedrivs på gårdsbruksenheten,

5) *pensionsanstalt* lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69), och med

6) *kommunens landsbygdsnäringsmyndighet* organ, tjänsteinnehavare och förtroendevalda som avses i 3 § lagen om förvaltning av landsbygdsnäringar i kommunerna (1558/91).

Föreslagen lydelse

vande av gårdsbruk; *då renhushållning bedrivs betraktas en i renhushållningslagen (161/1990) avsedd renhushållningslägenhet eller annan därmed jämförbar lägenhet också som en gårdsbruksenhet,*

3) *jordbruk* verksamhet som grundar sig på naturens fortgående avkastningsförmåga, med undantag för skogsbruk och fiske, så som närmare bestäms genom förordning,

4) *gårdsbruk jordbruk och skogsbruk,*

5) *pensionsanstalt* lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969), och med

6) *kommunens landsbygdsnäringsmyndighet* organ, tjänsteinnehavare eller förtroendevalda som avses i 3 § lagen om förvaltningen av landsbygdsnäringar i kommunerna (1558/1991).

Vad som i denna lag bestäms om lantbruksföretagares äkta make tillämpas även på en person, som lantbruksföretagaren utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden och som försäkrats med stöd av 1 § 2 mom. 5 punkten lagen om pension för lantbruksföretagare.

3 §

I de fall som avses i 9 och 10 §§ har lantbruksföretagare som med stöd av arrendeavtal bedrivit jordbruk på en gårdsbruksenhet också rätt till avträdelsetöd, om han har rätt att överföra arrenderätten och om minst fem år återstår av arrenderätten och om han i övrigt uppfyller villkoren för en avträdare i denna lag.

(upphävs)

Gällande lydelse

4 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren under tio år omedelbart före avträdel- sen för egen eller gemensam räkning bedri- vit jordbruk *som huvudsyssla*.

Genom förordning stadgas närmare om det villkor som avses i 1 mom.

7 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträ- daren efter avträdelsten varaktigt upphör med att bedriva kommersiellt jordbruk *för egen eller gemensam räkning*. Ett villkor för av- trädelsestöd är likaså att avträdaren inte efter avträdelsten bedriver skogsbruk för egen eller gemensam räkning genom att själv delta i arbetet.

Överlåtelse av gårdsbruksenhet till en för-
värvare

9 §

Upphörandet med jordbruksproduktionen kan ske så att avträdaren överlåter eller ar- renderar ut gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

- 1) som har tillräcklig yrkesskicklighet för

Föreslagen lydelse

4 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträ- daren under tio år omedelbart före avträdel- sen för egen eller gemensam räkning bedri- vit jordbruk. Dessutom förutsätts att avträda- ren under en tid av minst fem år omedelbart före avträdelsten har varit försäkrad såsom lantbruksföretagare med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare. Med försä- kringens giltighetstid jämföras härvid den tid försäkringen varit avbruten på grund av lant- bruksföretagarens arbetsoförmåga.

Genom förordning stadgas vid behov när- mare om villkoren i 1 mom.

7 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträ- daren efter avträdelsten varaktigt upphör med att bedriva kommersiellt jordbruk. Ett villkor för avträdelsestöd är likaså att avträdaren inte efter avträdelsten utför leveransarbete i skogsbruket.

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträ- daren även upphör med andra än i 1 mom. avsedda förvärvsarbeten eller att hans för- värvsinkomster av dessa andra arbeten per månad kan uppskattas till ett belopp som är mindre än två gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961). Som inkomst bet- raktas härvid likväl inte i social vårdslagen (710/1982) avsett stöd för närståendevård eller i familjevårdarlagen (312/1992) avsett arvode. I fall som avses i 5 § 2 mom. skall den yngre maken upphöra med eller minska sitt förvärvsarbete senast då han fyller 55 år.

Generationsväxlingsöverlåtelse

9 §

Upphörandet med jordbruksproduktionen kan ske genom en *generationsväxlingsöver- låtelse* så att avträdaren överlåter gårds- bruksenhetens åkermark och produktions- byggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

- 1) som har tillräcklig yrkesskicklighet för

Gällande lydelse

att bedriva jordbruk,

- 2) som inte fyllt 45 år,
- 3) som förbinder sig att bedriva jordbruk som huvudsyssla under minst fem år,

4) som förbinder sig att odla lägenheten med iakttagande av miljövårdskraven och bo på lägenheten eller i dess närhet så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år, och

5) som förbinder sig att väsentligt utvidga den lägenhet som är föremål för avträdelser i enlighet med en plan som skall uppgöras för lägenheten.

Om förvärvaren presenterar en utredning över att en i 1 mom. 5 punkten avsedd utvidgning inte skäligen är möjlig, kan upphörandet med jordbruksproduktionen ske enligt 1 mom. utan nämnda förpliktelse förutsatt att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelser är fortbeståndsduglig då avträdelser sker. Förvärvaren skall även då uppfylla villkoren i 1 mom. 1—4 punkten och göra upp en ekonomiplan för lägenheten som visar att den är fortbeståndsduglig.

Genom förordning stadgas närmare om *de villkor som avses* i 1 och 2 mom.

Överlåtelse av åker som tillskottsmark

10 §

Upphörandet med jordbruksproduktionen

Föreslagen lydelse

att bedriva jordbruk,

- 2) som inte fyllt 40 år,
- 3) vars inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som bedrivs på lägenheten, uppskattade vid avträdelsetidpunkten, inte överstiger det maximibelopp som fastställs i förordning,

4) som visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelser eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom är ekonomiskt livskraftig,

5) vars gårdsbruksenhet som bildas kan anses uppfylla minimikraven för miljö, hygien och djurens välfärd, och

6) som förbinder sig att odla gårdsbruksenheten och bo på lägenheten eller på sådant avstånd från den att lägenheten kan skötas på ett ändamålsenligt sätt, med beaktande av bland annat bestämmelserna i djurskyddslagen (247/1996), så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Då avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller därmed jämförbar lägenhet kan avträdelser ske genom att överlåta renarna jämte förvärvaren nödvändiga produktionsbyggnader och -konstruktioner till en förvärvare, som uppfyller villkoren i 1 mom. 1-3 punkten och börjar bedriva renhushållning, och där den renbesättning som förvärvaren har efter överlåtelsen uppfyller det minimistorlekskrav som bestäms genom förordning. Förvärvaren skall härvid förbinda sig att bedriva renhushållning så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Genom förordning stadgas närmare om villkoren i 1 och 2 mom. samt om den tidsfrist, inom vilken villkoren i 1 mom. 1, 4 och 5 punkten senast skall uppfyllas. Om nämnda villkor inte uppfylls vid avträdelsetidpunkten skall förvärvaren ge en förbindelse om att uppfylla dem inom den fastställda tiden.

Överlåtelse för tillskottsmark

10 §

Upphörandet med jordbruksproduktionen

Gällande lydelse

kan ske så att avträdaren överlåter eller *arrenderar ut* gårdsbruksenhetens åkrar som tillskottsmark för bedrivande av jordbruk till en förvärvare

1) som då avträdelsen sker bedriver jordbruk på en gårdsbruksenhet till vilken åkern fogas som tillskottsmark,

2) som inte fyllt 55 år,

3) som förbinder sig att bedriva jordbruk som huvudsyssla under minst fem år, och

4) som förbinder sig att odla lägenheten med iakttagande av miljövårdskraven så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Genom förordning stadgas närmare om villkoren i 1 mom.

11 §

Om en i 9—10 §§ avsedd lämplig förvärvare inte står att finna, kan upphörandet med jordbruksproduktionen ske så att avträdaren överlåter eller arrenderar ut gårdsbruksenhetens åkermark att användas för andra ändamål än jordbruk.

Förvärvaren skall förbinda sig att använda gårdsbruksenhetens åkermark för sådant ändamål som avses i 1 mom. så länge som avträdelsestöd betalas.

Föreslagen lydelse

kan ske så att avträdaren överlåter gårdsbruksenhetens åkermark *i delar eller som en helhet* som tillskottsmark för bedrivande av jordbruk till en eller flera förvärvare

1) som då avträdelsen sker bedriver jordbruk på en gårdsbruksenhet till vilken avträdarens åker fogas som tillskottsmark,

2) som i enlighet med bestämmelserna i 1 § lagen om pension för lantbruksföretagare har tagit i nämnda lag bestämd försäkring för minimipensionsskydd i egenskap av idkare av gårdsbruk,

3) som inte fyllt 55 år,

4) vars gårdsbruksenhets åkerareal ökar med minst två hektar på grund av överlåtelsen, och

5) som förbinder sig att odla lägenheten så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Då avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller därmed jämförbar lägenhet kan avträdelsen ske genom att överlåta renarna till en renägare som från förut bedriver renhushållning och har tagit i 1 mom. 2 punkten avsedd försäkring i egenskap av renägare och som uppfyller åldersvillkoret enligt 1 mom. 3 punkten. Förvärvarens företag skall med anledning av överlåtelsen växa med minst 20 renar. Förvärvaren skall förbinda sig att bedriva renhushållning så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Genom förordning stadgas närmare om villkoren i 1 och 2 mom.

11 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Genom förordning stadgas närmare för vilka ändamål en i 1 mom. avsedd avträdelse kan ske.

Åker tas ur produktionen genom en förbindelse

12 §

Om en i 9—10 §§ avsedd lämplig förvärvare inte står att finna, kan upphörandet med jordbruksproduktionen ske så att avträdaren ger en förbindelse (förbindelse om nedläggning av jordbruksproduktion och överlåtelsebegränsning för åker) enligt vilken

1) han inte använder gårdsbruksenhetens åkermark för jordbruksproduktion men sköter åkermarken med iakttagande av miljövårdskraven eller beskogar den, och

2) han inte under den tid någon av dem som får avträdelsestöd är under 65 år överläter eller arrenderar ut gårdsbruksenhetens åker till någon annan än sådan förvärvare som uppfyller villkoren enligt 9 § 1 mom., 10 eller 11 § och som ger en förbindelse som avses i paragrafen i fråga.

13 §

De avträdelsesätt som avses i 10—12 § kan också kombineras. Utan hinder av vad som bestäms ovan kan åker även säljas till landsbygdsnäringsdistriktet att överlätas vidare till en förvärvare som uppfyller villkoren i denna lag för ändamål som avses i lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999).

En överlåtelse eller utarrendering som avses i 9—11 §§ kan också ske till två förvärvare gemensamt. Härvid måste båda, och i fråga om äkta makar åtminstone den ena, uppfylla de villkor som gäller för en förvärvare.

Genom förordning stadgas hur informationen om avträdelse ordnas för att finna i 9—10 §§ avsedda förvärvare som fortsätter att bedriva jordbruk.

14 §

Då avträdaren är ägare till gårdsbruksenheten eller ägarens make kan överlåtelsen ske genom köp eller gåva eller genom utarrendering med arrendeavtal som uppgjorts för minst tio år. När avträdaren är en person som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten betraktas

Föreslagen lydelse

(upphävs)

12 §

13 §

En överlåtelse som avses i 9 § 1 mom. och 10 § 1 mom. kan också ske till två förvärvare och deras äkta makar gemensamt. Härvid måste båda, och i fråga om äkta makar åtminstone den ena, uppfylla de villkor som gäller för en förvärvare.

14 §

Då avträdaren är ägare till gårdsbruksenheten eller ägarens make kan överlåtelsen av åkern och produktionsbyggnaderna ske genom köp, gåva eller byte till annan mark än jord- och skogsbruksmark. När avträdaren är person som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten

Gällande lydelse

också avvittring och arvskifte mellan efterlevande make och arvingar som en överlåtelse.

Agaren anses ha upphört med att bedriva jordbruk på i lagen avsett sätt, om han överlätit sin mark enligt 9—11 §§, men överlåtelsen hindras av att kommunen utnyttjar sin förköpsrätt enligt förköpslagen (608/77) och inlöser den överlåtna fastigheten.

Då avträdaren är en arrendator kan avträdelsen ske så att arrendeförhållandet överförs på en sådan förvärvare som avses i 9 eller 10 §. På grund av de tvingande stadgandena i jordlegolagen (258/66) kan avvikelser göras från villkoren i 9 § 1 mom. 4 punkten och 10 § 1 mom. 4 punkten till den del där avses förvärvarens förpliktelse att iaktta förbindelserna så länge som avträdelsetöd betalas till avträdaren.

15 §

I lagen avsedd avträdelse anses ha skett

1) i de fall som avses i 9—11 §§ när överlåtelsehandlingen eller arrendeavtalet under-tecknats, och

2) i de fall som avses i 12 § när förbindelse om nedläggning av jordbruksproduktion och överlåtelsebegränsning för åker har lämnats till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet eller pensionsanstalten.

Om avträdaren är en arrendator anses avträdelsen ha skett när arrenderätten skriftligen övergått på förvärvaren.

Om avträdelsetöden sker genom överlåtelse av åkern till landsbygdsnäringsdistriktet enligt 13 § 1 mom., anses avträdelsen ha skett när överlåtelsehandlingen har undertecknats med landsbygdsnäringsdistriktet.

Föreslagen lydelse

betraktas också avvittring och arvskifte mellan efterlevande make och arvingar som en överlåtelse.

Då avträdarens lägenhet är en renhushållningslägenhet eller därmed jämförbar lägenhet kan en överlåtelse av renar och produktionsbyggnader samt -konstruktioner enligt 9 § 2 mom. och 10 § 2 mom. ske genom köp eller gåva.

15 §

I lagen avsedd avträdelse anses ha skett när överlåtelsehandlingen har undertecknats.

16 a §

Om avträdaren är en idkare av renhushållning skall avträdelsen innefatta alla renar som avträdaren och hans make äger. Då idkandet av kommersiell renhushållning upphör kan avträdaren och hans make likväl vid behov kvarhålla ett smärre antal renar för eget bruk. Bestämmelser om maximiantalet renar som kan kvarhållas för eget bruk utfärdas genom förordning.

Gällande lydelse

17 §

Avträdelsetödet belopp grundar sig på den arbetsinkomst som med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare har fastställts för *gårdsbruksenheten och vars storlek är beroende av gårdsbruksenhetens storlek och antalet lantbruksföretagare som arbetar på den.*

Avträdelsetödet består av ett grundbelopp och en kompletteringsdel. *Till avträdelsetödet kan dessutom höra en husdjursersättning som så som stadgas närmare genom förordning betalas som en engångsersättning på grundval av de husdjur som sänds till slakt.*

18 §

På grundbeloppet tillämpas 7 c, 8 och 8 a §§ lagen om pension för arbetstagare (395/61). Grundbeloppet justeras enligt de allmänna förändringarna i löne- och prisnivån så som 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgar.

19 §

Avträdelsetödet kompletteringsdel är lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdelsetödet, om han då avträdelsetödet började hade haft rätt till i form av invaliditetspension beviljad folkpension. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas dock inte 25 b § och 28 §§ folkpensionslagen. När kompletteringsdelen fastställs tillämpas 26 § 5 mom. folkpensionslagen sådant detta lagrum lyder vid den tidpunkt då lagen om ändring av folkpensionslagen (547/93) träder i kraft. Efter det att avträdelsetöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 3 mom. i nämnda lag.

20 §

När avträdelsetöd söks skall till pensionsanstalten lämnas överlåtelsehandlingen, ar-

Föreslagen lydelse

17 §

Avträdelsetödet belopp grundar sig på den arbetsinkomst som med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare har fastställts för lantbruksföretagaren.

Avträdelsetödet består av ett grundbelopp och en kompletteringsdel.

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a §§ lagen om pension för arbetstagare. Grundbeloppet justeras enligt de allmänna ändringarna i löne- och prisnivån så som 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgar.

19 §

Avträdelsetödet kompletteringsdel är lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdelsetödet, om han då avträdelsetödet började hade haft rätt till i form av invaliditetspension beviljad folkpension. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas dock inte 25 b § och 28 § 1 mom. folkpensionslagen. *När kompletteringsdelen beräknas tillämpas stadgandena i folkpensionslagen om fastställande av pension för makar även i sådana fall, där fråga är personer som avses i 2 § 2 mom. i denna lag.* När kompletteringsdelen fastställs tillämpas 26 § 5 mom. folkpensionslagen sådant detta lagrum lydde vid den tidpunkt då lagen om ändring av folkpensionslagen (547/1993) trädde i kraft. Efter det att avträdelsetöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 3 mom. i nämnda lag.

20 §

Avträdelsetöd skall sökas före i 15 § avsedd avträdelsetöd.

Gällande lydelse

rendeavtalet eller en styrkt kopia därav eller den i 12 § avsedda förbindelsen om nedläggning av jordbruksproduktion och överlåtelsebegränsning för åker.

21 §

Avträdelsestöd kan också sökas villkorligt. Sökanden skall härvid tillställa pensionsanstalten ett utkast till överlåtelsehandling eller arrendeavtal som parterna undertecknat eller avträdarens förhandsförbindelse som motsvarar förbindelserna i 12 §.

Ett villkorligt beslut enligt 1 mom. förfaller, om slutligt överlåtelsehandling, slutligt arrendeavtal eller kopia därav eller slutliga förbindelser som motsvarar förhandsförbindelserna inte har tillställts pensionsanstalten inom sex månader från den tidpunkt då det villkorliga beslutet gavs.

22 §

Avträdelsestöd betalas från den sista avträdelsetidpunkten enligt 15 §, dock inte förrän

- 1) avträdaren fyllt 55 år,
- 2) avträdaren upphört med att bedriva kommersiellt jordbruk och skogsbruk så som avses i 7 §,

3) betalningen av invalidpension har upphört i det fall där avträdaren haft rätt till för viss tid beviljad invalidpension då avträdel- sen skedde,

4) i de fall som avses i 9—11 §§ besittningen av åkermarken på den lägenhet som är föremål för avträdel- sen, och i de fall som avses i 9 § också besittningen av produktionsbyggnaderna övergått till förvärvaren, och

5) i de fall som avses i 9—11 §§ förvärvaren har börjat uppfylla villkoren i sin förbindelse enligt 9 § 1 mom. 3 och 4 punkten, 10 § 1 mom. 3 och 4 punkten eller 11 §.

Avträdelsestöd betalas inte för längre tid än ett år före ansökan som stöd och inte heller för en kalendermånad som inte är hel.

Föreslagen lydelse

21 §

Sökanden skall till ansökan foga ett av parterna undertecknat utkast till överlåtelsehandling eller föravtal för villkorligt beslut.

Ett villkorligt beslut enligt 1 mom. förfaller, om en slutlig överlåtelsehandling eller kopia därav som motsvarar utkastet eller föravtalet inte har tillställts pensionsanstalten inom sex månader från den tidpunkt då det villkorliga beslutet gavs.

22 §

Avträdelsestöd betalas från den sista avträdelsetidpunkten enligt 15 §, dock inte förrän

- 1) avträdaren fyllt 55 år,
- 2) avträdaren upphört med att bedriva kommersiellt jordbruk och med leveransarbeten i skogsbruket så som avses i 7 § 1 mom.,

3) avträdaren upphört med eller minskat sina andra förvärvsarbeten i sådan grad att hans inkomster av dessa arbeten kan uppskattas bli mindre än det belopp som avses i 7 § 2 mom.,

4) betalningen av rehabiliteringsstöd har upphört i det fall där avträdaren haft rätt till rehabiliteringsstöd då avträdel- sen skedde,

5) besittningen av åkermarken på den lägenhet som är föremål för avträdel- sen och äganderätten till de överlåtna renarna, samt i de fall som avses i 9 § också besittningen av produktionsbyggnaderna och -konstruktionerna övergått till förvärvaren, och

6) förvärvaren har börjat uppfylla villkoren i sin förbindelse enligt 9 § 1 mom. 6 punkten, 9 § 2 mom., 10 § 1 mom. 5 punkten eller 10 § 2 mom.

Avträdelsestöd betalas inte för en kalendermånad som inte är hel.

Gällande lydelse

23 §

Beviljas en mottagare av avträdelsestöd full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller enligt lagar, stadganden eller föreskrifter som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, indras avträdelsestödet kompletteringsdel. Upphör ovan angiven pension som beviljats en mottagare av avträdelsestöd, inleds betalningen av kompletteringsdelen på nytt från ingången av den månad som följer på pensionens upphörande.

25 §

Avträdelsestöd betalas inte för en kalendermånad under vilken mottagaren förvärvsarbetar och *utöver den stabiliserade förvärvsvinkomsten vid tiden för överlåtelsen* per månad förtjänar minst två gånger det i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare nämnda beloppet. Som stabiliserad förvärvsinkomst betraktas medelvärdet av mottagarens av avträdelsestöd i statsbeskattningen skattepliktiga förvävsinkomst av annat än gårdsbruk, justerad med index enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, för de fem senaste kalenderåren före avträdelsen.

28 §

Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin i 9 § 1 mom. 3 och 4 punkten eller 10 § 1 mom. 3 och 4 punkten angivna förbindelse på grund av fullgörande av värnplikt, yrkesstudier som gäller eller stöder gårdsbruksverksamheten eller av annat godtagbart skäl. Varar ett sådant hinder längre än ett år, skall pensionsanstalten förlänga förbindelsetiden med motsvarande tid, om inte förvärvaren visar att han själv, hans make eller en annan förvärvare uppfyller förpliktelserna i förbindelsen.

29 §

Om en i 9—11 §§ eller 12 § 2 punkten avsedd förvärvare inte infriar sin förbindelse och detta inte beror på ett i 28 § nämnt godtagbart skäl, skall pensionsanstalten ålägga honom att ersätta pensionsanstalten för av-

Föreslagen lydelse

23 §

Beviljas en mottagare av avträdelsestöd full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, *ålderspension* eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller enligt lagar, stadganden eller föreskrifter som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, indras avträdelsestödet kompletteringsdel. Upphör ovan angiven pension som beviljats en mottagare av avträdelsestöd, inleds betalningen av kompletteringsdelen på nytt från ingången av den månad som följer på pensionens upphörande.

25 §

Avträdelsestöd betalas inte för en kalendermånad under vilken mottagaren *av avträdelsestöd* förvärvsarbetar och per månad förtjänar minst två gånger det *belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare*. Som inkomst beaktas härvid inte sådan inkomst som avses i 7 § 2 mom. och som inte heller då avträdelsestöd beviljas räknas som inkomst av förvärvsarbete.

28 §

Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin i 9 § 1 mom. 6 punkten, 9 § 2 mom., 10 § 1 mom. 5 punkten *eller 10 § 2 mom.* angivna förbindelse på grund av fullgörande av värnplikt, yrkesstudier som gäller eller stöder gårdsbruksverksamheten eller av annat godtagbart skäl. Varar ett sådant hinder längre än ett år, skall pensionsanstalten förlänga förbindelsetiden med motsvarande tid, om inte förvärvaren visar att han själv, hans make eller en annan förvärvare uppfyller förpliktelserna i förbindelsen.

29 §

Om en i 9 eller 10 § avsedd förvärvare inte infriar sin förbindelse och detta inte beror på ett i 28 § nämnt godtagbart skäl, skall pensionsanstalten ålägga honom att ersätta pensionsanstalten för avträdelsestödet kapi-

Gällande lydelse

trädelsestödet kapitalvärde, vilket fastställs på de grunder som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer.

30 §

Avtädelsestödet indras, om avträdaren börjar bedriva jordbruk eller skogsbruk för egen eller gemensam räkning eller inte iakttar sin i 12 § avsedda förbindelse om nedläggning av jordbruksproduktion och överlåtelsebe-gränsning för åker.

34 §

För verkställigheten av denna lag svarar kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter, landsbygdsnäringsdistrikten, jord- och skogsbruksministeriet och pensionsanstalten.

Genom förordning stadgas hur de uppgifter som enligt denna lag ankommer på landsbygdsnäringsdistrikten skall skötas i landskapet Åland.

35 §

Anser pensionsanstalten att kommunens landsbygdsnäringsmyndighets utlåtande klart lämnar rum för tolkning, kan pensionsanstalten dessutom begära landsbygdsnäringsdistriktets utlåtande om ansökan.

Pensionsanstalten avgör ansökan om avträ-delsestöd efter att ha erhållit kommunens landsbygdsnäringsmyndighets och, i de fall som avses i 2 mom., landsbygdsnäringsdistriktets utlåtande.

36 §

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, landsbygdsnäringsdistriktet och jord- och skogsbruksministeriet skall vid sidan av pensionsanstalten övervaka att mottagaren av avträdelsestöd inte bedriver jordbruk för egen eller gemensam räkning och att såväl avträdaren som förvärvaren iakttar förbindelserna i denna lag.

Föreslagen lydelse

talvärde, vilket fastställs på de grunder som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer.

30 §

Avträdelsestödet indras, om avträdaren börjar bedriva jordbruk eller skogsbruk i strid med förbudet enligt 7 § 1 mom.

34 §

För verkställigheten av denna lag svarar kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter, *arbetskrafts- och näringscentralerna*, jord- och skogsbruksministeriet, *Renbeteslagsföreningen* och pensionsanstalten.

Genom stadgas närmare hur de uppgifter som enligt denna lag ankommer på *arbetskrafts- och näringscentralerna* skall skötas i landskapet Åland.

35 §

Anser pensionsanstalten att kommunens landsbygdsnäringsmyndighets utlåtande klart lämnar rum för tolkning, kan pensionsanstalten dessutom begära *arbetskrafts- och näringscentralens* utlåtande om ansökan. *Om avträdaren är en idkare av renhushållning kan pensionsanstalten också begära Renbeteslagsföreningens utlåtande om ansökan.*

Pensionsanstalten avgör ansökan om avträ-delsestöd efter att ha erhållit kommunens landsbygdsnäringsmyndighets och, i fall som avses i 2 mom., *arbetskrafts- och näringscentralens och Renbeteslagsföreningens* utlåtande.

36 §

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, *arbetskrafts- och näringscentralerna* samt jord- och skogsbruksministeriet skall vid sidan av pensionsanstalten övervaka att mottagaren av avträdelsestöd inte bedriver jordbruk och att såväl avträdaren som förvärvaren iakttar förbindelserna i denna lag.

Gällande lydelse

37 §

I ett utlåtande som kommunens landsbygdsnäringsmyndighet eller landsbygdsnäringsdistriktet har givit med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär.

40 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, tillämpas bestämmelserna i lagen om finansiering av landsbygdsnäringsdelar på övervakning och återkrav av avträdelsestöd samt på skötsel av penningrörelsen.

Föreslagen lydelse

37 §

I ett utlåtande som kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, *arbetskrafts- och näringscentralen eller Renbeteslagsföreningen* har givit med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär.

40 §

Om inte annat stadgas i denna lag, tillämpas bestämmelserna i lagen om *förfarande vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringsdelar (1336/1992)* i tillämpliga delar på övervakningen av avträdelsestödet.

Pensionsanstalten har skyldighet att ge jord- och skogsbruksministeriet nödvändiga uppgifter om förmåmsmottagare och förbindelsegivare enligt denna lag för övervakning av stödsystemet för beskogning av åker enligt lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket (1303/1994).

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Denna lag tillämpas om avträdelsen sker den 1 januari 2000 eller därefter, dock senast den 31 december 2002.

På avträdelser som skett den 1 januari 1995 eller därefter, likväl senast den 31 december 1999, tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet, dock så att 1 §, 18 § 3 mom. och 40 § 5 mom. också tillämpas på avträdelser som skett under nämnda tid.